

**Міністерство освіти і науки України
Карпатський національний університет імені Василя Стефаника
Навчально-науковий юридичний інститут**

кафедра правоохоронної діяльності

Логвінова Марія Володимирівна

**ПРОВАДЖЕННЯ У СПРАВАХ
ПРО АДМІНІСТРАТИВНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ**

**Методичні вказівки для підготовки
до практичних занять здобувачів/здобувачок
денної форми освіти**

ОР «Бакалавр правоохоронної діяльності»

Освітня програма Правоохоронна діяльність

Спеціальність К9 Правоохоронна діяльність

Галузь знань К Безпека та оборона

Івано-Франківськ, 2026

Схвалено на засіданні кафедри правоохоронної діяльності навчально-наукового юридичного інституту Карпатського національного університету імені Василя Стефаника (протокол №8 від 02.02.2026 р.)

Схвалено на засіданні Науково-методичної ради навчально-наукового юридичного інституту Карпатського національного університету імені Василя Стефаника (протокол № ___ від _____ 2026 р.)

Схвалено на засіданні Вченої ради навчально-наукового юридичного інституту Карпатського національного університету імені Василя Стефаника (протокол № __ від __ 2026 р.)

Рецензенти:

І. Б. Медицький – доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри правоохоронної діяльності навчально-наукового юридичного інституту Карпатського національного університету імені Василя Стефаника

І. І. Петровська – кандидатка юридичних наук, доцентка, зав.кафедрою конституційного, міжнародного та адміністративного права навчально-наукового юридичного інституту Карпатського національного університету імені Василя Стефаника

Логвінова М.В. Провадження у справах про адміністративні правопорушення: методичні вказівки для підготовки до практичних занять здобувачів/здобувачок денної форми освіти ОР Бакалавр правоохоронної діяльності спеціальності К9 «Правоохоронна діяльність», ОПП «Правоохоронна діяльність». Івано-Франківськ: навчально-науковий юридичний інститут Карпатського національного університету імені Василя Стефаника, 2026.

Методичні вказівки розроблені на основі навчального плану спеціальності К9 «Правоохоронна діяльність» і призначені для студентів/студенток навчально-наукового юридичного інституту Карпатського національного університету імені Василя Стефаника для підготовки до: практичних занять з нормативної дисципліни «Провадження у справах про адміністративні правопорушення»; написання модульної контрольної роботи; здачі екзамену.

Структурно методичні вказівки складаються з: передмови, програми навчальної дисципліни; завдань до практичних занять, які включають короткі методичні рекомендації, що окреслюють ключові аспекти для підготовки до занять; перелік питань, які виносяться на обговорення на занятті; контрольні питання для перевірки знань; термінологічні і практичні завдання.

У передмові поданий розширений перелік нормативно-правових актів станом на 01.01.2026 р. та фахової літератури.

Методичні вказівки призначені для здобувачів/здобувачок вищої освіти, викладацького складу.

ПЕРЕДМОВА

Навчальна дисципліна «Провадження у справах про адміністративні правопорушення» є однією з нормативних дисциплін, предметом вивчення якої є система правових норм, принципів і процедур, що регулюють діяльність уповноважених органів, посадових осіб, учасників провадження щодо порушення, розгляду, вирішення та виконання рішень у справах про адміністративні правопорушення, визначених розділами III, IV-V Кодексу України про адміністративні правопорушення (ст. 213-330).

Основними цілями вивчення дисципліни є:

- засвоєння базових понять адміністративного провадження («адміністративне правопорушення», «адміністративна відповідальність», «адміністративна процедура», «адміністративний орган», «адміністративна справа», «адміністративний акт», «адміністративні комісії» тощо);
- оволодіння здобувач(к)ами освіти знаннями про: систему органів, уповноважених розглядати адміністративні справи (ст. 213-244²⁴ КУпАП); принципи провадження та гарантії прав його учасників; види та порядок застосування заходів забезпечення провадження (ст. 260-267 КУпАП); порядок розгляду справ, винесення постанов та їх оскарження;
- формування вмінь: опанувати порядок фіксації правопорушення та складання процесуальних документів; засвоїти правила доказування та оцінки доказів;
- набуття практичних навичок: складання протоколу про адміністративне правопорушення, актів огляду, затримання, вилучення речей; відпрацювання навичок проведення адміністративного розгляду та прийняття постанов; підготовки скарги на постанову та процедури оскарження; опанування порядку виконання постанов про накладення адміністративних стягнень;
- розвиток професійних якостей: здатність застосовувати адміністративну процедуру у практичній діяльності поліції та інших уповноважених органів; розвиток навички правового аналізу життєвих ситуацій; готовність діяти відповідно до вимог законності, службової етики та процесуальних гарантій; компетентність у прийнятті правових рішень у межах адміністративного провадження.

Під час лекцій, практичних занять, виконання завдань вибіркового компонента (так званих індивідуальних завдань) та самостійної роботи майбутні фахівці /фахівчині набувають:

(1) загальні компетентності: здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях; знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності; здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово; здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології; здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями; усвідомлення рівних можливостей та

гендерних проблем; здатність приймати обґрунтовані рішення; здатність працювати в команді;

(2) спеціальні, фахові компетентності: здатність здійснювати нагляд (контроль) за додержанням вимог законодавства у сфері правоохоронної діяльності; здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати правову інформацію з різних джерел; здатність визначити придатні для юридичного аналізу факти, систематизувати одержані результати, встановлювати причинно-наслідкові зв'язки, формулювати аргументовані висновки та рекомендації; здатність у межах своєї компетенції забезпечувати законність та правопорядок, безпеку особи та суспільства, протидіяти нелегальній (незаконній) міграції, тероризму та торгівлі людьми, незаконного обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів чи прекурсорів; здатність у межах своєї компетенції ефективно забезпечувати публічну (громадську) безпеку та порядок, у тому числі під час масових правопорушень, запобігати та протидіяти домашньому насильству; здатність ефективно застосовувати сучасну техніку та інформаційні технології, використовувати технічні засоби, спеціалізовані інформаційно-пошукові системи, бази та банки даних, а також відповідне програмне забезпечення для захисту прав і свобод людини, власності, суспільних відносин від протиправних посягань; здатність надавати правоохоронні послуги; здатність до аналізу та оцінки причин, умов та факторів, що впливають на вчинення кримінальних та адміністративних правопорушень; здатність визначати особу правопорушника, аналізувати кількісні та якісні показники злочинності; здатність забезпечувати відповідно до посадових обов'язків охорону об'єктів державної власності, державну охорону органів державної влади України та безпеку взятих під захист осіб, охорону фізичних осіб та об'єктів приватної і комунальної власності; здатність правомірно застосовувати засоби фізичного впливу, спеціальні засоби та вогнепальну зброю, тактичні прийоми з дотриманням стандартів особистої безпеки, а також надати невідкладну, зокрема домедичну і медичну, допомогу; здатність здійснювати контроль за дотриманням фізичними та юридичними особами спеціальних правил та порядку зберігання і використання зброї, спеціальних засобів індивідуального захисту та активної оборони, боєприпасів, вибухових речовин і матеріалів, інших предметів, матеріалів і речовин, на які поширюється дозвільна система; здатність забезпечувати кібербезпеку, економічну та інформаційну безпеку держави, об'єктів критичної інфраструктури; здатність забезпечувати охорону державної таємниці та працювати з носіями інформації з обмеженим доступом; здатність вживати заходів з метою запобігання, виявлення та припинення кримінальних та адміністративних правопорушень, усунення загроз життю та здоров'ю фізичних осіб і публічній безпеці, що виникла внаслідок усунення правопорушення; здатність здійснювати взаємодію з іншими суб'єктами сектору безпеки і оборони, у тому числі при усуненні потенційних та реальних загроз державному суверенітету та територіальній цілісності держави.

Опанувавши дисципліну «Проведення у справах про адміністративні

правопорушення», студент(к)и повинні володіти такими **програмними результатами навчання**: взаємодіяти із суб'єктами забезпечення публічної (громадської) безпеки і порядку, а також здійснювати комунікацію фізичними та юридичними особами з метою виконання завдань у сфері правоохоронної діяльності; знати і розуміти вимоги законодавства, здійснювати кваліфікацію адміністративних та кримінальних правопорушень, грамотно оформлювати процесуальні документи, що використовуються під час провадження у справах про адміністративні та кримінальні правопорушення, застосовувати превентивні та примусові поліцейські заходи; застосовувати превентивні та примусові заходи, спрямовані на усунення загроз життю та здоров'ю фізичних осіб, публічному (громадському) порядку та безпеці, майну, законним інтересам держави, які виникли (або можуть виникнути) внаслідок учинення кримінальних або адміністративних правопорушень; використовувати методи та засоби забезпечення публічної (громадської) безпеки та порядку, протидії злочинності, дотримуватися прав і свобод людини і громадянина, здійснювати заходи щодо попередження та припинення нелегальної (незаконної) міграції та інших загроз національній безпеці держави.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

У відповідності до навчального плану дисципліна «Провадження у справах про адміністративні правопорушення» є нормативною. Форма підсумкового контролю знань – екзамен.

Запропоновані в методичці теми та завдання до практичних занять становлять обов'язкову складову підготовки. Водночас виключно за бажанням здобувачі/здобувачки освіти можуть виконати **вибірковий компонент підготовки до заняття** (так зване **індивідуальне завдання**), який додатково оцінюється в 10 балів. Індивідуальне завдання виокремлене під назвою *Творче (науково-дослідне) завдання* до кожної теми практичних занять.

При підготовці до занять з усіх тем силабусу здобувач(к)ам освіти рекомендується опрацювати наступний загальний перелік нормативних джерел, академічних видань та інформаційних ресурсів:

Нормативно-правові акти:

1. Конституція України: Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Про захист особи відносно актів адміністративних органів. Резолюція (77) 31, прийнята Комітетом Міністрів Ради Європи 28 вересня 1977 року. URL: <https://rm.coe.int/16804dec56>
3. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Закон України від 07.12.1984 р. № 8073-X. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text>
4. Про адміністративну процедуру: Закон України від 17.02.2022 р. із змінами станом на 09.12.2023 р. № 2073-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2073-20#Text>
5. Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 р. в редакції станом на 12.09.2025 р. № 1700-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text>
6. Про Національну поліцію : Закон України від 02.07.2015 р. в редакції станом на 16.08.2024 р. № 580-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>
7. Про затвердження Інструкції з оформлення матеріалів про адміністративні правопорушення: наказ Міністерство юстиції України від 09.12.2020 р. №4248/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1231-20#Text>
8. Про затвердження Інструкції з оформлення матеріалів про адміністративні правопорушення в органах поліції: наказ Міністерства внутрішніх справ України від 06.11.2015 р. № 1376 із змінами станом на 09.12.2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1496-15#Text>
9. Про затвердження Інструкції про порядок оформлення в Службі безпеки України матеріалів про адміністративні правопорушення: наказ Служби безпеки України.

Центральне управління. № 173 від 22.03.2017 р. із змінами станом на 05.06.2025 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0506-17#Text>

10. Про затвердження Інструкції з організації діяльності дільничних офіцерів поліції та поліцейських офіцерів громад: наказ Міністерства внутрішніх справ України від 28.07.2017 р. № 650 (в редакції наказу Міністерства внутрішніх справ України від 18.05.2022 р. № 301). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1041-17#Text>

11. Про затвердження Інструкції з оформлення податковими органами матеріалів про адміністративні правопорушення: наказ Міністерства фінансів України №566 від 02.07.2016 р. в редакції станом на 15.02.2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1046-16#Text>

12. Про затвердження Інструкції з оформлення поліцейськими матеріалів про адміністративні правопорушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, зафіксовані не в автоматичному режимі: наказ Міністерства внутрішніх справ України від 07.11.2015 р. № 1395 із змінами станом на 18.11.2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1408-15#Text>

13. Про затвердження Інструкції з оформлення уповноваженими посадовими особами ДСНС матеріалів про адміністративні правопорушення: наказ Міністерства внутрішніх справ України від 27.07.2016 р. № 725 (в редакції наказу Міністерства внутрішніх справ України від 02.06.2025 р. № 370). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1162-16#Text>

14. Про затвердження Інструкції з формування та ведення інформаційної підсистеми «Адміністративна практика» інформаційно-комунікаційної системи «Інформаційний портал Національної поліції України»: наказ Міністерства внутрішніх справ України 13.03.2023 р. № 180. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0727-23#Text>

15. Концепція реформування законодавства України про адміністративну відповідальність. Дослідницька служба Верховної Ради України. URL: <https://research.rada.gov.ua/uploads/documents/32358.pdf>

Академічні видання, фахова література, наукові публікації

1. Адміністративне право України. Повний курс: підручник / В. Галуцько, П. Діхтієвській, О. Кузьменко та ін.; за ред. В. Галуцька, О. Правоторової. Видання четверте. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2021. 656 с.

2. Адміністративне право України: підручник / за заг. ред. О. В. Кузьменко, В. Г. Чорної. Київ : Юрінком Інтер, 2025. 700 с.

3. Адміністративна діяльність органів внутрішніх справ. Особлива частина: навчальний посібник / В.В. Серета, М.П. Гурковський, Ю. С. Назар та ін.; за заг. ред. В. В. Серети. Львів: ЛьвДУВС, 2015. 584 с.

4. Адміністративна діяльність поліції у питаннях та відповідях: Навчальний посібник. К. : Видаництво «Центр учбової літератури», 2016. 196 с. URL: https://www.navs.edu.ua/files/kafedru/ad/AD_PV.pdf

5. Адміністративна діяльність поліції у питаннях та відповідях : навчальний посібник / за заг. ред. О.М. Бандурки. Харків: ХНУВС, 2017. 242 с. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/dd522305-188a-4dfc-8b1e-db8239eff653/content?trackerId=7f7cdf05c5c8802e>

6. Адміністративна відповідальність та провадження в справах про адміністративні

правопорушення: навч. посіб. / О. В. Кузьменко, М. В. Плугатар, І. Д. Пастух та ін.; за заг. ред. О. В. Кузьменко. К.: «Центр учбової літератури», 2016. 388 с.

7. Адміністративні правопорушення та відповідальність (у схемах і таблицях) : навчальний посібник / А. М. Куліш, О. М. Резнік. Суми : Сумський державний університет, 2019. 98 с. URL: <https://essuir.sumdu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/ab9453ff-9581-44e2-b068-20d238f98f5a/content>

8. Дрок І. С. Організація діяльності дільничних офіцерів поліції : навч. посіб. / І. С. Дрок, В. П. Мороз. Дніпро : Видавець Біла К. О., 2022. 248 с. URL: https://er.dduvs.edu.ua/bitstream/123456789/10427/1/Посібник%20ОСТ%20МОРОЗ%20ДРОК_макет%20на%20затвердження%20до%20друку%20%281%29.pdf

9. Євдокимов Д.А. Адміністративно-правові засади здійснення розслідування у справах про адміністративні правопорушення органами Національної поліції : дис. ... канд. юр. наук : 081. Київ, 2021. 225 с.

10. Колпаков В.К., Гордєєв В.В. Теорія адміністративного проступку: монографія. Харків: Харків юридичний, 2016. 344 с.

11. Маслова Я., Слободянюк М. Адміністративна юрисдикція поліції : навч.-метод. Посібник (для здобувачів вищої освіти денної форми навчання) [Електронне видання]; Нац. ун-т «Одес. юрид. академія». Одеса : Фенікс, 2023. 136 с. URL: <http://dspace.onua.edu.ua/handle/11300/27209>

12. Науково-практичний коментар Кодексу України про адміністративні правопорушення / Д.П. Калаянов, К.С. Избаш, Є.В. Додін та ін.; за заг. ред. С.В. Петкова. К. «Центр учбової літератури», 2016. 544 с.

13. Організація діяльності дільничних офіцерів поліції : навчальний посібник / С.С.Вітвицький, О.М.Мердова, О.М.Головков та ін. За заг. ред. С.С. Вітвицького. Київ: ВД Дакор, 2023. 284 с.

14. Пайда Ю. Деякі аспекти правового регулювання провадження у справах про адміністративні правопорушення. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2020. № 1. С. 209–220. URL: <http://www.nvppp.in.ua/vip/2020/1/39.pdf>

15. Панасюк О.В. Адміністративно-деліктне право України: теоретичні питання розвитку та реформування. Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук. Київ, 2021. URL: https://dduvs.edu.ua/wp-content/uploads/files/Structure/science/rada/new_d0872702/36_1/d.pdf

Відеоматеріали

1. Адміністративне правопорушення: поняття, приклади, порядок - Євген Крапивін, за посиланням <https://www.youtube.com/watch?v=1bb1Yvpjvqw>

2. Впроваджено електронні протоколи для документування правопорушень щодо безпеки дорожнього руху, за посиланням <https://www.youtube.com/watch?v=-fMiqGLUxOU&t=>

3. Мультфільм «Ти і поліція». Серія 4. Тебе затримано за адміністративне правопорушення! за посиланням <https://www.youtube.com/watch?v=lvNzCutlGo>

4. Справи про адміністративне правопорушення: протокол, порядок розгляду, що робити Євген Крапивін, за посиланням: <https://www.youtube.com/watch?v=6KsDCLPMI84>

**ПРОГРАМА
НОРМАТИВНОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ПРОВАДЖЕННЯ У СПРАВАХ ПРО АДМІНІСТРАТИВНІ
ПРАВООПОРУШЕННЯ»**

ТЕМА 1. *Поняття, завдання і принципи провадження у справах про адміністративні правопорушення*

Поняття, значення та види проваджень в справах про адміністративні правопорушення (загальне, спрощене, судове).

Завдання і принципи провадження в справах про адміністративні правопорушення (верховенства права, охорона інтересів особи та держави, законність, відкритість, гласність, рівність, презумпція невинуватості тощо). Нормативні засади провадження в справах про адміністративні правопорушення (Конституція України, КУпАП, міжнародні стандарти). Еволюція принципів провадження у справах про адміністративні правопорушення в Україні (від КУпАП 1984 р. до Закону про адміністративну процедуру 2022 р.) Актуальні проблеми реформування законодавства про адміністративні правопорушення.

Характеристика обставин, які виключають провадження у справах про адміністративні правопорушення (відсутність складу правопорушення, закінчення строків, амністія тощо).

ТЕМА 2. *Суб'єкти провадження у справах про адміністративні правопорушення*

Загальна характеристика суб'єктів, уповноважених розглядати справи про адміністративні правопорушення.

Підвідомчість справ про адміністративні правопорушення: поняття та критерії визначення.

Повноваження адміністративних комісій при виконавчих комітетах сільських, селищних, міських рад та виконавчих комітетів сільських, селищних, міських рад та їх посадових осіб щодо розгляду справ про адміністративні правопорушення.

Повноваження районних, районних у містах, міських чи міськрайонних судів (суддів), місцевих адміністративних та господарських судів, апеляційних судів, Верховного Суду щодо розгляду справ про адміністративні правопорушення.

Повноваження органів Національної поліції України щодо розгляду справ про адміністративні правопорушення.

Повноваження органів державного фінансового контролю, податкових органів, Національного банку України, Фонду гарантування вкладів фізичних осіб щодо розгляду справ про адміністративні правопорушення.

Повноваження територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки, військової інспекції безпеки дорожнього руху Військової служби правопорядку у Збройних Силах України щодо розгляду справ про адміністративні правопорушення.

Повноваження центрального управління та регіональних органів Служби безпеки

України, Служби зовнішньої розвідки України щодо розгляду справ про адміністративні правопорушення.

Повноваження інших центральних органів виконавчої влади, органів державних інспекцій та інших органів (посадових осіб) щодо розгляду справ про адміністративні правопорушення.

Порядок передачі справ між суб'єктами розгляду (підстави, процедура).

Роль прокуратури в нагляді за виконанням законів при провадженні в справах про адміністративні правопорушення.

Відповідальність суб'єктів за неналежне виконання повноважень.

ТЕМА 3. *Протокол про адміністративне правопорушення*

Основні положення складання протоколу про адміністративне правопорушення (форма, обов'язкові реквізити).

Характеристика суб'єктів, уповноважених складати протоколи про адміністративні правопорушення (поліція, інспекції, посадові особи).

Зміст протоколу про адміністративне правопорушення. Практичні аспекти фіксації доказів у протоколі. Типові помилки при складанні протоколів та їх наслідки.

Надіслання протоколу. Випадки, коли протокол не складається (спрошене провадження, фіксація камерами).

Порядок вручення копії протоколу правопорушнику та його права під час складання. Оскарження дій посадової особи при складанні протоколу.

Електронне оформлення протоколів: сучасні тенденції та нормативне регулювання.

ТЕМА 4. *Заходи забезпечення провадження в справах про адміністративні правопорушення*

Адміністративне затримання. Органи (посадові особи), правомочні здійснювати адміністративне затримання. Строки адміністративного затримання.

Особистий огляд і огляд речей та вилучення речей і документів.

Тимчасове вилучення посвідчення водія.

Тимчасове затримання транспортних засобів працівниками уповноважених підрозділів Національної поліції. Тимчасове затримання транспортних засобів інспекторами з паркування.

Особливості тимчасового вилучення тварини.

Відсторонення осіб від керування транспортними засобами, річковими і маломірними суднами та огляд на стан алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або щодо перебування під впливом лікарських препаратів, що знижують їх увагу та швидкість реакції.

Огляд військовозобов'язаних та резервістів під час проходження зборів, а також військовослужбовців Збройних Сил України на стан алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або щодо перебування під впливом лікарських препаратів, що знижують їх увагу та швидкість реакції.

Доставлення порушника.

Оскарження заходів забезпечення провадження у справах про адміністративні правопорушення.

Медичний огляд: процедура, суб'єкти, оскарження результатів.

Застосування технічних засобів фіксації (відеокамери, алкотестери) як заходів забезпечення.

Захист прав людини під час застосування заходів забезпечення (відповідно до Європейської конвенції з прав людини). Аналіз судової практики щодо законності заходів забезпечення.

ТЕМА 5. Особи, які беруть участь у провадженні в справі про адміністративне правопорушення

Загальна характеристика осіб, які беруть участь у провадженні в справах про адміністративні правопорушення. Поняття та значення учасників адміністративного провадження. Відмежування осіб, які беруть участь у провадженні, від органів (посадових осіб), уповноважених розглядати справи. Класифікація учасників провадження у справах про адміністративні правопорушення.

Процесуальний статус особи, яка притягається до адміністративної відповідальності. Права особи, яка притягається до адміністративної відповідальності (стаття 268 КУпАП). Право на ознайомлення з матеріалами справи та подання доказів і клопотань. Право на юридичну допомогу адвоката або іншого фахівця у галузі права. Право користування рідною мовою та послугами перекладача. Право на оскарження постанови у справі про адміністративне правопорушення.

Присутність особи при розгляді справи: загальне правило та винятки. Випадки обов'язкової участі особи, яка притягається до адміністративної відповідальності. Привід особи як процесуальний захід забезпечення її участі у провадженні.

Поняття потерпілого та підстави визнання особи потерпілою (стаття 269 КУпАП). Права потерпілого у провадженні в справі про адміністративне правопорушення. Участь потерпілого у розгляді справи та право на оскарження постанови. Опитування потерпілого як свідка. Особливості правового статусу потерпілого у справах про домашнє насильство.

Поняття законного представника та підстави його участі у провадженні (стаття 270 КУпАП). Участь законних представників неповнолітніх та осіб з фізичними або психічними вадами. Представник потерпілого: підстави участі та межі повноважень. Права законних представників і представників у провадженні. Процесуальні документи, що підтверджують повноваження представника.

Захисник у справі про адміністративне правопорушення. Поняття захисника та його роль у забезпеченні прав особи, яка притягається до адміністративної відповідальності (стаття 271 КУпАП). Права захисника у провадженні в справі про адміністративне правопорушення. Порядок підтвердження повноважень адвоката. Участь адвоката системи безоплатної вторинної правової допомоги. Відмежування процесуального статусу захисника від представника.

Поняття свідка та підстави його залучення до провадження (стаття 272 КУпАП). Права та обов'язки свідка. Обов'язок свідка з'явитися за викликом та давати правдиві

пояснення. Особливості правового статусу викривача у справах про адміністративні правопорушення, пов'язані з корупцією.

Підстави призначення експерта у провадженні (стаття 273 КУпАП). Права та обов'язки експерта. Значення експертного висновку як джерела доказів у справі. Участь експерта у розгляді справи.

Підстави залучення перекладача (стаття 274 КУпАП). Обов'язки перекладача та вимоги до повноти і точності перекладу. Забезпечення права учасників провадження на користування рідною мовою.

Порядок відшкодування витрат потерпілим, свідкам, експертам і перекладачам (стаття 275 КУпАП). Гарантії збереження середнього заробітку за місцем роботи. Значення компенсаційних гарантій для забезпечення участі осіб у провадженні.

ТЕМА 6. Розгляд справи про адміністративне правопорушення та прийняття рішення

Докази і доказування в провадженні в справах про адміністративні правопорушення.

Поняття адміністративно-процесуального доказування. Загальна характеристика джерел доказів. Класифікація доказів (речові, документальні, свідчення тощо). Дослідження та оцінка доказів у справах про адміністративні правопорушення. Передача матеріалів прокурору, органу досудового розслідування.

Допустимість та належність доказів: критерії та наслідки порушення. Збір доказів посадовими особами: повноваження та обмеження. Роль експертизи в доказуванні (види, призначення). Свідки та їх права в провадженні. Електронні докази: особливості збирання та оцінки.

Проблеми доказування в спрощених провадженнях (автоматична фіксація).

Підготовка та порядок розгляду справи про адміністративне правопорушення. Місце та строки розгляду справи про адміністративне правопорушення. Особливості розгляду справи про адміністративне правопорушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху. Права учасників під час розгляду (допит, клопотання).

Обставини, що підлягають з'ясуванню при розгляді справи про адміністративне правопорушення (склад правопорушення, пом'якшуючі/обтяжуючі обставини).

Протокол засідання колегіального органу по справі про адміністративне правопорушення. Пропозиції щодо усунення причин та умов, що сприяли вчиненню адміністративних правопорушень.

Постанова по справі про адміністративне правопорушення.

ТЕМА 7. Оскарження постанови по справі про адміністративне правопорушення

Загальні умови оскарження постанови у справі про адміністративні правопорушення (строки, суб'єкти, форма скарги). Порядок оскарження постанови по справі про адміністративне правопорушення. Набрання постановою адміністративного органу (посадової особи) у справі про адміністративне правопорушення законної сили.

Строк розгляду скарги на постанову по справі про адміністративне правопорушення.

Розгляд скарги на постанову по справі про адміністративне правопорушення. Набрання постановою судді у справі про адміністративне правопорушення законної сили та перегляд постанови. Надіслання копії рішення по скарзі на постанову. Наслідки скасування постанови із закриттям справи про адміністративне правопорушення.

Перегляд постанови по справі про адміністративне правопорушення у разі встановлення міжнародною судовою установою, юрисдикція якої визнана Україною, порушення Україною міжнародних зобов'язань при вирішенні справи судом. Право на перегляд постанови по справі про адміністративне правопорушення. Строк подання заяви про перегляд постанови по справі про адміністративне правопорушення. Вимоги до заяви про перегляд постанови по справі про адміністративне правопорушення. Порядок подання заяви про перегляд постанови по справі про адміністративне правопорушення. Допуск справи до провадження. Підготовка справи до розгляду у Верховному Суді. Порядок розгляду справи Верховним Судом. Повноваження Верховного Суду. Постанова Верховного Суду.

ТЕМА 8. Особливості виконання постанов у справах про адміністративні правопорушення

Органи, уповноважені на виконання постанов (Державна виконавча служба, органи поліції). Строки виконання та наслідки невиконання.

Вимоги що ставляться до виконавчого провадження по виконанню постанов про накладення адміністративних стягнень.

Провадження по виконанню постанови про винесення попередження, накладення штрафу, позбавлення спеціального права.

Провадження по виконанню постанови про оплатне вилучення предмета, конфіскацію предмета та грошей.

Провадження по виконанню постанови про застосування громадських робіт, виправних робіт, суспільно корисних робіт.

Провадження по виконанню постанови про застосування адміністративного арешту та арешту з утриманням на гауптвахті.

Провадження по виконанню постанови в частині відшкодування майнової шкоди.

Оскарження дій виконавців.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 1

Тема: *Поняття, завдання і принципи провадження у справах про адміністративні правопорушення (2 год.)*

Ключові напрямки опрацювання теми

Для якісної підготовки до практичного заняття та забезпечення ґрунтовного обговорення теми, здобувач(к)ам освіти необхідно:

(1) опрацювати нормативно-правові акти: Конституція України (статті 64, 68), Кодекс України про адміністративні правопорушення (КУпАП): обов'язково опрацювати Розділ IV «Провадження у справах про адміністративні правопорушення» (зокрема, статті 213, 245, 246, 247, 268-270, 280, 294). Зверніть увагу на ст. 245, що визначає завдання провадження, та ст. 280 – обставини, що підлягають з'ясуванню; Закон України «Про адміністративні процедури» (введений в дію з 15.12.2023 р.): проаналізувати його співвідношення з провадженням у справах про адміністративні правопорушення, визначеним КУпАП;

(2) вивчити теоретичні джерела: звернути увагу на визначення «провадження у справах про адміністративні правопорушення» як нормативно врегульованого порядку вчинення процесуальних дій та сукупності послідовних процесуальних дій, що є засобом реалізації матеріальних норм; окремо опрацювати поняття, класифікацію та зміст принципів здійснення провадження; зупинитися на видах провадження в справах про адміністративні правопорушення; проаналізувати обставини, які виключають провадження у справах про адміністративні правопорушення.

Питання для обговорення:

1. Адміністративне правопорушення: поняття, ознаки адміністративного правопорушення, структура складу. Підстави адміністративної відповідальності.

2. Провадження у справах про адміністративні правопорушення: поняття, юридична природа, характерні ознаки, види.

5. Характеристика обставин, що виключають провадження в справі про адміністративне правопорушення.

6. Принципи провадження у справах про адміністративні правопорушення: поняття, види, характеристика основних принципів, закріплених у КУпАП.

7. Актуальні проблеми реформування законодавства про адміністративні правопорушення.

Термінологічні завдання: *адміністративна відповідальність, адміністративна процедура, адміністративне правопорушення, адміністративне провадження, принцип законності, принцип відкритості, принципи провадження, принцип рівності перед законом.*

Методичні завдання (законспектувати у зошиті для підготовки до практичних занять):

1. Складіть таблицю/схему з вичерпним переліком принципів.

2. Підготуйте аргументовану позицію щодо співвідношення адміністративної процедури (Закон України «Про адміністративну процедуру») та адміністративно-деліктного процесу (КУпАП).

Case Study (вирішення ситуативного завдання передбачає обґрунтування з позицій нормативного та правозастосовного підходів)

Кейс I.

Фабула справи: О. порушив правила дорожнього руху (перевищення швидкості, ст. 122 КУпАП). Поліцейський склав протокол на місці, але О. оскаржив його, посилаючись на недотримання принципу гласності (відсутність свідків). Справа передана до суду.

Питання до кейсу:

- (1) Які принципи порушено?
- (2) Чи законне оскарження?

Кейс II.

Фабула справи: 05.11.2024 року о 22:30 год. С., перебуваючи у стані алкогольного сп'яніння, на центральній площі міста голосно висловлювався нецензурною лайкою, чим порушував громадський порядок та спокій громадян. На неодноразові зауваження патрульних поліцейських припинити протиправну поведінку, С. не реагував та виявив злісну непокору законній вимозі поліцейського, намагаючись чинити фізичний опір.

Поліцейськими було складено протокол про адміністративне правопорушення за ст. 173 КУпАП (дрібно хуліганство) та ст. 185 КУпАП (злісна непокора законному розпорядженню або вимозі поліцейського при виконанні ним службових обов'язків).

Завдання до кейсу:

- (1) визначте поняття провадження у справі про АП, яке розпочалося щодо С.;
 - (2) сформулюйте завдання, які стоять перед уповноваженим органом (судом) при розгляді цієї справи, відповідно до ст. 245 КУпАП;
 - (3) назвіть не менше трьох принципів провадження, які повинні бути забезпечені в процесі розгляду справи С. (наприклад, принцип законності тощо).
- Обґрунтуйте, як саме вони реалізуються в запропонованій ситуації.*

 Вибірковий компонент : творче (науково-дослідне) завдання (оцінюється в 10 додаткових балів).

Підготуйте **коротке наукове есе (2-3 сторінки)** на одну з тем (тема на вибір) із зазначенням використаних джерел:

(1) Розвиток принципів адміністративно-деліктного провадження в сучасній Україні.

(2) Європейські стандарти адміністративного провадження: чи відповідає їм КУпАП?

Нормативно-правові акти, фахова та спеціалізована література для підготовки до заняття:

1. Про адміністративну процедуру: Закон України від 17.02.2022 р. № 2073-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2073-20#Text>

2. Адміністративні правопорушення та відповідальність (у схемах і таблицях) : навчальний посібник / А. М. Куліш, О. М. Резнік. Суми : Сумський державний університет, 2019. 98 с.

3. Гуржій Т., Гуржій А. Удосконалення законодавства про відповідальність за адміністративні проступки. *Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право*. 2022. № 5. С. 82.

4. Дрок І. С. Провадження у справах про адміністративні правопорушення: проблеми та перспективи. *Наукові перспективи*. № 11(41). 2023. URL: <https://perspectives.pp.ua/index.php/np/article/view/7712/7757>

5. Євдокимов Д. Правова природа провадження у справах про адміністративні правопорушення. *KELM*. 2020 № 5 (33), vol. 2. p. 89-94.

6. Євдокимов Д.А. До характеристики структури провадження у справах про адміністративні правопорушення. *Юридична наука*. 2019. №8. С. 88-94.

7. Іванов І.Є. Поняття та сутність провадження про адміністративні проступки. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2018. Вип. (22). С. 101-103.

8. Кириченко О.Ю. Проблемні питання розробки та імплементації Кодексу України про адміністративні проступки. *Вісник ХНУВС*. 2020. № 3 (90). С. 127–130.

9. Комарницька І. Інститут адміністративної відповідальності: проблеми та перспективи розвитку. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. *Юридичні науки*. 2018. Вип. 18. С. 165-170.

10. Соловійова О.М. Принципи адміністративної відповідальності та проблеми їх практичної реалізації. *Юридичний науковий електронний журнал*. № 9/2022. С. 358-366. URL: http://lsej.org.ua/9_2022/88.pdf

11. Чех Л.Л. Поняття та сутність провадження у справах про адміністративні правопорушення: погляд на проблему. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2021. №.4. С. 105–108.

12. Шаповал Т.Б. Поняття, види та принципи провадження у справах про адміністративне правопорушення. *Юридичний науковий електронний журнал*. С.368-370. URL: http://lsej.org.ua/8_2022/83.pdf

13. Юнін О.С. Завдання, принципи та особливості провадження у справах про адміністративні правопорушення. *Юридичний науковий електронний журнал*. № 11/2023. С.754-756. URL: http://lsej.org.ua/11_2023/183.pdf

14. Фазикош О.В. Особливості провадження в справах про адміністративні правопорушення та його принципи. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія ПРАВО. 2015. Випуск 35. Частина I. Том 3. С. 37–40.

Відео ресурс

Адміністративне правопорушення: поняття, приклади, порядок - Євген Крапивін, за посиланням <https://www.youtube.com/watch?v=1bb1Yvpjvqw>

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 2

Тема: *Органи (посадові особи), уповноважені розглядати справи про адмінправопорушення (2 год.)*

Ключові напрямки опрацювання теми

Тема «Органи (посадові особи), уповноважені розглядати справи про адмінправопорушення» є фундаментальною. Якщо студент не розрізняє підвідомчість, будь-яка виписана постанова буде скасована судом через порушення процедури. Саму тому для якісної підготовки здобувач(к)ам освіти доцільно:

(1) опрацювати Главу 17 КУпАП (ст. 213–244-23). Зверніть увагу, що перелік органів є вичерпним;

(2) проаналізувати взаємозв'язок. Важливо розуміти, чому одні справи розглядаються колегіально (комісіями), а інші - одноособово (поліцією або суддею);

(3) звернути увагу на положення Закону «Про адміністративну процедуру». Хоча КУпАП є спеціальним законом, загальні принципи адміністративної процедури (право бути вислуханим, доступ до матеріалів) сьогодні мають універсальне значення;

(4) робота з реєстром. Рекомендується переглянути 2-3 судових рішення в ЄДРСР, де постанови поліції були скасовані через порушення правил предметної підвідомчості.

Питання для обговорення:

1. Система органів (посадових осіб), уповноважених розглядати справи: ієрархія та класифікація.
2. Підвідомчість справ про адміністративні правопорушення: поняття, значення, критерії визначення.
3. Адміністративні комісії при виконавчих комітетах місцевих рад: правовий статус і компетенція.
4. Районні, районні у містах, міські чи міськрайонні суди: перелік справ, які підвідомчі виключно суду (ст. 221 КУпАП).
5. Органи Національної поліції України: розмежування повноважень між патрульною поліцією та іншими підрозділами.
6. Повноваження органів державного нагляду (контролю) та інспекцій.
7. Роль прокуратури в нагляді за виконанням законів при провадженні в справах

про адміністративні правопорушення.

Термінологічні завдання: адміністративна юрисдикція; адміністративна комісія; адміністративний орган; виконавчі комітети (виконавчі органи) сільських, селищних, міських рад; дискреційні повноваження; колегіальний орган; підвідомчість справ; посадова особа; органи Національної поліції; суд.

Методичні завдання (законспектувати у зошиті для підготовки до практичних занять):

1. На основі норм КУпАП (ст. 213-244) складіть таблицю/схему органів, уповноважених розглядати справи про адміністративні правопорушення, за такими критеріями:

- за характером органу (судові / несудові);
- за рівнем (державні / місцеві);
- за формою діяльності (одноособові / колегіальні).

Мета завдання: навчити студентів/студенток систематизувати правові норми та працювати з нормативним матеріалом.

2. Заповніть таблицю, щоб чітко розмежувати компетенцію суб'єктів:

Суб'єкт розгляду	Ключові статті КУпАП	Приклади правопорушень (статті)	Характер стягнення (що можуть накладати)
Суддя (суд)	ст. 221		
Нацполіція	ст. 222		
Адмінкомісії	ст. 218		
Органи ДСНС	ст. 223		

Case Study (вирішення ситуативного завдання передбачає обґрунтування з позицій нормативного та правозастосовного підходів)

Кейс I.

Фабула справи: К. був притягнутий до адміністративної відповідальності за порушення правил дорожнього руху. Протокол склав працівник патрульної поліції. Розгляд справи було здійснено адміністративною комісією при виконавчому комітеті міської ради, яка винесла постанову про накладення штрафу.

Питання до кейсу:

- (1) Чи є правомірним розгляд справи адміністративною комісією?
- (2) Який орган уповноважений розглядати цю справу відповідно до КУпАП?
- (3) Які норми КУпАП були порушені (якщо порушення мали місце)?
- (4) Які процесуальні наслідки може мати винесення постанови неналежним органом?

Кейс II.

Фабула справи: Під час проведення профілактичних заходів в одному з міст Надвірнянського району було затримано декілька осіб: 1) А. – за розпивання алкогольних напоїв у громадському місці; 2) Б. – за дрібне хуліганство; 3) В. – за булінг; 4) Г. – за злісну непокору працівникам поліції; 5) Д. – порушення правил надання послуг.

Завдання до кейсу:

- (1) Відповідно до чинного законодавства визначте щодо кожного з порушників орган або посадову особу, який/яка буде розглядати конкретну справу.
- (2) Визначте строки розгляду кожної зі справ.

Кейс III.

Фабула справи: М. був зупинений екіпажем патрульної поліції за керування транспортним засобом у стані алкогольного сп'яніння (ст. 130 КУпАП). Під час оформлення матеріалів М. почав нецензурно висловлюватися на адресу поліцейських, чим вчинив дрібне хуліганство (ст. 173 КУпАП).

Завдання/питання до кейсу:

- (1) Хто має право розглядати справу за ст. 130 КУпАП?
- (2) Хто має право розглядати справу за ст. 173 КУпАП?
- (3) Як має діяти поліцейський у разі вчинення особою кількох правопорушень, справи про які розглядаються різними органами (враховуючи ст. 36 КУпАП)?
- (4) Складіть алгоритм передачі матеріалів за належністю.

Вибірковий компонент : творче (науково-дослідне) завдання (оцінюється в 10 додаткових балів):

Підготуйте **коротке наукове есе (2-3 сторінки)** на одну з тем (тема на вибір) із зазначенням використаних джерел:

- (1) Оптимізація органів, уповноважених розглядати справи про адміністративні проступки та притягати до адміністративної відповідальності.
- (2) Трансформація ролі суду в адміністративному провадженні: чи доцільно передати частину справ від судів до адміністративних органів (за досвідом країн ЄС)? (**контекст:** проаналізуйте навантаження на суди та аргументуйте, чи може «цифровізація» (наприклад, автоматична фіксація) повністю замінити розгляд справи посадовою особою).

Нормативно-правові акти, фахова література для підготовки до заняття:

1. Інструкція з оформлення податковими органами матеріалів про адміністративні правопорушення, затвердженої наказом Міністерства фінансів України від 2.07.2016 № 566. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/z1046-16>

2. Про затвердження Порядку розгляду справ про адміністративні правопорушення та накладення адміністративних стягнень: постанова Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг від 13.07.2017 р. № 920 в редакції від 22.08.2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0920874-17#Text>

3. Щодо розгляду справ про адміністративні правопорушення: лист Державної служби гірничого нагляду та промислової безпеки України від 15.07.2013 р. №6864/0/8.1-9.1-9/6/13. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v6864811-13#Text>

4. Василів С.С. Суб'єкти, уповноважені розглядати справи про адміністративні правопорушення: поняття та види. URL: http://science2016.lp.edu.ua/sites/default/files/Full_text_of_%20papers/vnulpurn_2016_845_8.pdf

5. Панасюк О.В. Адміністративні комісії в системі суб'єктів провадження в справах про адміністративні проступки. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2018. Вип. 2. Т. 2. С. 100-107.

6. Панасюк О. В. Щодо адміністративних комісій як суб'єктів адміністративно-деліктного права. *Актуальні проблеми адміністративно-деліктного права України* : матеріали круглого столу (м. Вінниця, 31 жовт. 2023 р.) / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ, Каф. адмін. права та процесу ф-ту № 1, Наук. парк «Наука та безпека». – Вінниця : ХНУВС, 2023. С. 27-29. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/handle/123456789/19005>

7. Остапенко О. І., Хитра О.Л. Юрисдикційна діяльність органів, що уповноважені розглядати справи про адміністративні правопорушення: навчальний посібник. Львів : Растр - 7, 2017. 220 с.

8. Проць І.М. Ознаки й особливості забезпечення підвідомчості розгляду справ про адміністративні правопорушення. *Юридичний науковий електронний журнал*. № 11/2021. С.502-505. URL: http://www.lsej.org.ua/11_2021/131.pdf

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 3

Тема: *Протокол про адміністративне правопорушення (2 год.)*

Ключові напрямки опрацювання теми

Для успішного опанування теми студент(к)ам необхідно:

(1) опрацювати норми КУпАП, зокрема: ст. 254-258 КУпАП (протокол про адміністративне правопорушення); ст. 256 КУпАП (зміст протоколу); ст. 268 КУпАП (права

особи, яка притягається до адміністративної відповідальності); ст. 276–280 КУпАП (підготовка та розгляд справи);

(2) ознайомитися з положеннями Закону України «Про адміністративну процедуру», звернувши увагу на: принципи законності, пропорційності, добросовісності; обов'язок адміністративного органу мотивувати рішення. Слід звернути увагу на принципи «права бути почутим» та «доступу до матеріалів справи», які активно інтегруються в поліцейську діяльність;

(3) дослідити позиції Верховного Суду щодо «недопустимості протоколу як доказу» у разі порушення процедури його складання;

(4) проаналізувати типові помилки, які допускаються при складанні протоколів (неповні дані, відсутність підписів, неправильна кваліфікація).

Питання для обговорення:

1. Юридична природа протоколу: акт обвинувачення чи джерело доказів?
2. Суб'єкти складання протоколу: розмежування повноважень між органами поліції, ДСНС та іншими уповноваженими структурами (аналіз ст. 255 КУпАП).
3. Зміст протоколу (ст. 256 КУпАП): які реквізити є обов'язковими, а які помилки визнаються судом «технічними» і не спростовують вину?
4. Співвідношення КУпАП та Закону «Про адміністративну процедуру»: як загальна адмінпроцедура (права учасників, строки) корелюється зі спеціальним порядком складання протоколу?
5. Випадки, коли протокол не складається (ст. 258 КУпАП): межа між спрощеним провадженням та порушенням прав особи.
6. Електронне оформлення протоколів: сучасні тенденції та нормативне регулювання.

Термінологічні завдання: *допустимість доказів, зауваження до змісту протоколу, об'єктивна сторона правопорушення (в контексті фабули протоколу), протокол про адміністративне правопорушення.*

Методичні завдання (законспектувати у зошиті для підготовки до практичних занять):

1. На основі норм КУпАП (ст. 254-258) та Закону України «Про адміністративну процедуру» **складіть алгоритм дій посадової особи** при складанні протоколу про адміністративне правопорушення (у вигляді схеми або таблиці).

Мета завдання: *навчити студентів логічно та послідовно відтворювати адміністративно-процесуальні дії.*

2. Проаналізуйте судову практику (не менше 2 судових рішень) щодо **визнання протоколу складеним з істотними порушеннями** (рішення суду слід шукати за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/>).

3. Складіть покрокову інтелект-карту (схему) дій поліцейського на місці виявлення правопорушення: 1) встановлення особи; 2) роз'яснення прав (ст. 63 Конституції України та ст. 268 КУпАП); 3) збір доказів (фото/відео, покази свідків); 4) заповнення бланків; 5) вручення копії під розписку.

Case Study (вирішення ситуативного завдання передбачає обґрунтування з позицій нормативного та правозастосовного підходів)

Кейс I.

Фабула справи: Працівник патрульної поліції склав протокол про адміністративне правопорушення щодо М. за дрібне хуліганство. У протоколі не було вказано дані свідків, громадянину не роз'яснили його права, копію протоколу йому не вручили.

Питання до кейсу:

- (1) Які вимоги КУпАП були порушені при складанні протоколу?
- (2) Чи може такий протокол бути використаний як належний доказ у справі?
- (3) Які правові наслідки матимуть допущені порушення?
- (4) Які дії повинен вчинити орган (посадова особа), що розглядатиме справу?

Кейс II. Протокол про адміністративне правопорушення з навмисно закладеними процесуальними помилками.

ПРОТОКОЛ № 015487

про адміністративне правопорушення

м. Харків

15 березня 2025 року

Я, інспектор сектору реагування патрульної поліції Харківського РУП старший сержант поліції **Іваненко Іван Іванович**, склав цей протокол про те, що:

Громадянин: ПЕТРЕНКО Сергій Миколайович

Дата народження: не вказано

Місце проживання: м. Харків

Місце роботи: тимчасово не працює

Документ, що посвідчує особу: не встановлено

15 березня 2025 року приблизно о 22 год. 30 хв. у дворі будинку № 12 по вул. Сумській у м. Харкові громадянин ПЕТРЕНКО С. М. перебував у громадському місці у нетверезому стані та голосно висловлювався нецензурними словами, чим порушив громадський порядок.

Вказаними діями громадянин ПЕТРЕНКО С.М. вчинив адміністративне правопорушення, передбачене ст. 173 КУпАП.

Свідки правопорушення:

1. не зазначено
2. не зазначено

Потерпілі: відсутні

Пояснення особи, яка притягається до адміністративної відповідальності: «З протоколом не згоден».

Про права, передбачені ст. 268 КУпАП, громадянину ПЕТРЕНКУ С. М. **не роз'яснено**.

Копію протоколу громадянин **не отримував**.

Підпис особи, яка притягається до адміністративної відповідальності: ____ (відсутній)

Підпис посадової особи, яка склала протокол: _____ /Іваненко І. І./

Завдання до кейсу:

- (1) Виявити процесуальні помилки. Знайдіть та випишіть **усі порушення вимог КУпАП**, допущені при складанні протоколу (з посиланням на конкретні статті).
- (2) Класифікувати помилки. Розподіліть виявлені помилки на:
 - істотні процесуальні порушення;
 - неістотні (формальні) порушення.
- (3) Дайте відповідь:
 - чи може такий протокол бути підставою для розгляду справи?
 - яке рішення повинен ухвалити орган (суд), що розглядає справу?

 Вибірковий компонент : творче (науково-дослідне) завдання (оцінюється в 10 додаткових балів):

Підготуйте **коротке наукове есе (2-3 сторінки)** на одну з тем (тема на вибір) із зазначенням використаних джерел:

(1) Протокол про адміністративне правопорушення як гарантія дотримання прав особи.

(2) Цифровізація адміністративного провадження: протокол у смартфоні - виклик чи необхідність? (**завдання:** проаналізуйте досвід використання системи «Electronic Protocol» в органах Національної поліції; дослідіть як електронний формат мінімізує корупційні ризики та процесуальні помилки, передбачені статтями 254-256 КУпАП).

Нормативно-правові акти, фахова література для підготовки до заняття:

1. Про затвердження Інструкції з оформлення матеріалів про адміністративні правопорушення в органах поліції: наказ Міністерства внутрішніх справ України від 06.11.2015 р. № 1376 із змінами станом на 09.12.2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1496-15#Text>

2. Про затвердження Інструкції про порядок оформлення в Службі безпеки України матеріалів про адміністративні правопорушення: наказ Служби безпеки України. Центральне

управління. № 173 від 22.03.2017 р. із змінами станом на 05.06.2025 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0506-17#Text>

3. Про затвердження Інструкції з оформлення матеріалів про адміністративні правопорушення: наказ Міністерство юстиції України від 09.12.2020 р. №4248/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1231-20#Text>

4. Про затвердження Інструкції з оформлення податковими органами матеріалів про адміністративні правопорушення: наказ Міністерства фінансів України №566 від 02.07.2016 р. в редакції станом на 15.02.2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1046-16#Text>

5. Про затвердження Інструкції з оформлення поліцейськими матеріалів про адміністративні правопорушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, зафіксовані не в автоматичному режимі: наказ Міністерства внутрішніх справ України від 07.11.2015 р. № 1395 із змінами станом на 18.11.2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1408-15#Text>

6. Про затвердження Інструкції з оформлення посадовими особами органів опіки та піклування матеріалів про адміністративні правопорушення: наказ Міністерства соціальної політики України від 08.08.2019 р. № 1201. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0976-19#Text>

7. Про затвердження Інструкції з оформлення уповноваженими посадовими особами ДСНС матеріалів про адміністративні правопорушення: наказ Міністерства внутрішніх справ України 27.07.2016 р. № 725 (в редакції наказу Міністерства внутрішніх справ України від 02.06.2025 р. № 370). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1162-16#Text>

8. Про затвердження Інструкції з формування та ведення інформаційної підсистеми «Адміністративна практика» інформаційно-комунікаційної системи «Інформаційний портал Національної поліції України» : наказ Міністерства внутрішніх справ України 13.03.2023 р. № 180. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0727-23#Text>

9. Звіт судів першої інстанції щодо розгляду справ про адміністративні правопорушення № 1-п, зведений за 2021 рік. Судова влада України. URL: https://court.gov.ua/inshe/sudova_statystyka/zvitnist_21

10. Єсімов С., Крижановський А., Крижановська В. Електронний протокол у справі про адміністративні правопорушення: теоретичні та практичні аспекти. *Підприємництво, господарство і право*. Вип. 6. 2016. С.108-112. URL: <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2016/06/23.pdf>

11. Михайловська Є. В., Скорик А. Д. Протоколи про адміністративні правопорушення: юридична сила документу та помилки при оформленні. *Прикарпатський юридичний вісник*. №4. Одеса. 2022. С. 87-92. URL: http://pjuv.nuoua.od.ua/v4_2022/16.pdf

12. Романенко М.В. Оформлення органами поліції матеріалів про адміністративні правопорушення. *Вісник ХНУВС*. 2016. № 4 (75). URL: <https://mail.google.com/mail/u/0/?tab=rm&ogbl#inbox/KtbxLvHSznkqFbnprqmfqgJrDwsWJIPFVV?projector=1&messagePartId=0.1>

13. Царьова І. В. Юридичне документознавство: навч. посіб. Дніпро : Дніпропетр. держ. ун-т внутр. справ, 2017. 172 с.

14. Ярмак О. М. Протокол про адміністративне правопорушення як джерело доказів у провадженні в справах про адміністративні правопорушення : автореф. дис.... канд. юрид.

Відео ресурс

1. Впроваджено електронні протоколи для документування правопорушень щодо безпеки дорожнього руху, за посиланням : <https://www.youtube.com/watch?v=-fMiqGLUxOU&t=11s>

2. Справи про адміністративне правопорушення: протокол, порядок розгляду, що робити Євген Крапивін, за посиланням: <https://www.youtube.com/watch?v=6KsDCLPMI84>

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 4

Тема: Заходи забезпечення провадження в справах про адміністративні правопорушення (2 год.)

Ключові напрямки опрацювання теми

Підготовку до заняття слід розпочати з аналізу Глави 20 КУпАП. Зверніть увагу, що заходи забезпечення – це не стягнення, а процесуальні дії, спрямовані на припинення порушень, встановлення особи чи забезпечення розгляду справи.

Алгоритм підготовки до опрацювання теми:

(1) опрацюйте нормативну базу: КУпАП (ст. 260–267), Закон «Про адміністративну процедуру», Закон «Про Національну поліцію»;

(2) зверніть увагу на суб'єктів: хто саме має право застосовувати конкретний захід (поліція, прикордонники, воєнізована охорона тощо);

(3) зауважте на тимчасовий характер заходів забезпечення та їх процесуальну мету.

Питання для обговорення:

1. Поняття, мета та правова природа заходів забезпечення провадження.
2. Класифікація заходів забезпечення.
3. Адміністративне затримання: строки, порядок оформлення та гарантії прав затриманого.
4. Особистий огляд і огляд речей: відмінність від обшуку в кримінальному процесі.
5. Вилучення речей, тварин і документів: підстави, порядок та терміни зберігання.
6. Відсторонення водіїв від керування транспортними засобами та огляд на стан сп'яніння.

Термінологічні завдання: адміністративне затримання, адміністративний примус, доставлення, заходи забезпечення провадження у справах про адміністративні правопорушення, привід, пропорційність адміністративного

втручання, особистий огляд, ідентифікація, тимчасове затримання транспортних засобів працівниками уповноважених підрозділів Національної поліції, тимчасове затримання транспортних засобів інспекторами з паркування, тимчасове вилучення водія, відсторонення водіїв від керування транспортними засобами та їх огляд на стан сп'яніння, огляд транспортного засобу.

Методичні завдання (законспектувати у зошиті для підготовки до практичних занять):

1. Заповніть порівняльну таблицю щодо строків обмеження прав особи:

Захід забезпечення	Максимальний строк	Хто застосовує	Документальне оформлення
Адміністративне затримання (загальне)			
Затримання порушника кордону			
Тимчасове вилучення посвідчення водія			

2. Проаналізуйте судову практику (не менше 2 судових рішень) щодо **визнання незаконним адміністративного затримання** (рішення суду слід шукати за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/>).

Case Study (вирішення ситуативного завдання передбачає обґрунтування з позицій нормативного та правозастосовного підходів)

Кейс І.

Фабула справи: Працівник Національної поліції зупинив громадянина Л., який порушував громадський порядок. Поліцейський доставив його до відділення поліції та утримував протягом 6 годин без складання протоколу адміністративного затримання та без повідомлення родичів.

Питання до кейсу:

- (1) Чи є правомірними дії працівника поліції?
- (2) Які норми КУпАП були порушені?
- (3) Які процесуальні гарантії прав громадянина Л. не були дотримані?
- (4) Які правові наслідки може мати незаконне адміністративне затримання?

Кейс П.

Фабула справи: Патрульні поліцейські о 22:00 зупинили П., який перебував у стані сильного алкогольного сп'яніння в парку, висловлювався нецензурною лайкою та чинив опір. З огляду на те, що П. не мав при собі документів, його було доставлено до відділку поліції для встановлення особи.

Об 23:30 особу було встановлено. Проте черговий повідомив П., що він залишиться у відділку до ранку (09:00), поки не «протверезіє», щоб скласти протокол про хуліганство. Протокол про затримання було складено лише о 08:00 наступного дня.

Завдання до кейсу:

- (1) Проаналізуйте законність дій працівників поліції з посиланням на статті 260-263 КУпАП.
- (2) Визначте момент початку відліку строку адміністративного затримання.
- (3) Які процесуальні права затриманого були порушені?
- (4) Складіть від імені П. фрагмент скарги на дії поліції, спираючись на принципи адміністративної процедури.

 Вибірковий компонент : творче (науково-дослідне) завдання (оцінюється в 10 додаткових балів):

Підготуйте **коротке наукове есе (2-3 сторінки)** на запропоновану тему із зазначенням використаних джерел:

- (1) Співвідношення норм КУпАП і Закону України «Про адміністративну процедуру» у контексті застосування примусових заходів.

Нормативно-правові акти, фахова література:

1. Про затвердження форм документів адміністративного затримання : наказ Міністерства фінансів України № 608 від 28.05.2012 р. із змінами станом на 20.10.2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0917-12#Text>

2. Про затвердження Порядку інформування центрів з надання безоплатної правничої допомоги про випадки затримання, адміністративного арешту або застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою: постанова КМУ №1363 від 28.12. 2011 р. із змінами станом на 07.11.2013 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1363-2011-%D0%BF#Text>

3. Про затвердження Порядку тимчасового вилучення тварини у справах про адміністративні правопорушення та Порядку тимчасового вилучення та забезпечення утримання тварини під час кримінального провадження: постанова КМУ №1010 від 08.09. 2023 р.. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1010-2023-%D0%BF#n10>

4. Бортник Н., Вітик О., Малець М. Характеристика заходів забезпечення провадження у справах про адміністративні правопорушення, що посягають на публічну безпеку та

громадський порядок. 2019. URL: <https://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-paper/2019/nov/19969/bortnikvitikmalec.pdf>

5. Дембіцька С. Л. Адміністративний примус як вид державного примусу. *Право і суспільство*. №1. 2016. С.136-141. URL: http://pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2016/1_2016/part_1/25.pdf

6. Дембіцька С. Л. Класифікація адміністративних заходів в системі адміністративного примусу. *Держава та регіони*. 2018. № 1 (59). С. 71–76.

7. Пугач А.В. Особливості застосування окремих заходів забезпечення провадження в справах про адміністративні правопорушення. *Порівняльноаналітичне право*. 2018. № 2. URL: http://www.pap.in.ua/2_2018/76.pdf

8. Пугач А.В. Класифікація заходів забезпечення провадження у справах про адміністративні правопорушення. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2018. № 2. С. 99-104.

9. Логвиненко Б. О. Медичний огляд (обстеження) у справах про адміністративні правопорушення : метод. рекомендації. Дніпро : Дніпр. держ. ун-т внутр. справ, 2023. 64 с. URL: https://er.dduvs.edu.ua/bitstream/123456789/11858/1/макет_медичний%20огляд.pdf

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 5

Тема: Особи, які беруть участь у провадженні в справі про адміністративне правопорушення (2 год.)

Ключові напрямки опрацювання теми

При вивченні теми студент(к)ам слід зосередитись на **Главі 21 КУпАП** (статті 268-275). Головне завдання – навчитися розрізняти учасників за їхнім інтересом у справі:

- **особи, які мають матеріально-правовий інтерес** (особа, що притягається; потерпілий);
- **особи, які сприяють провадженню** (свідки, експерти, спеціалісти, перекладачі);
- **представники інтересів** (адвокати, законні представники).

Для правильного визначення статусу учасників адмінпровадження, здобувач(к)ам освіти доцільно:

(1) опрацювати обсяг прав та обов'язків кожного учасника;

(2) проаналізувати співвідношення КУпАП та Закону «Про адміністративні процедури». Важливо розуміти, що хоча провадження у справах про правопорушення є спеціальним, загальні принципи Закону (право бути вислуханим, доступ до матеріалів) поступово інтегруються в правозастосовну практику;

(3) дослідити практику Верховного Суду щодо забезпечення права на захист (зокрема, обов'язковість залучення захисника у певних категоріях справ).

Питання для обговорення:

1. Правовий статус особи, яка притягається до адміністративної відповідальності (ст. 268 КУпАП). Чи є перелік прав такої особи вичерпним?

2. Потерпілий як учасник провадження: особливості реалізації прав на відшкодування шкоди.

3. Законні представники та представники (адвокати): відмінності у підставах виникнення повноважень.

4. Роль свідка: обов'язки та відповідальність за завідомо неправдиві показання.

5. Експерт і спеціаліст: розмежування компетенцій та мети залучення у справу.

6. Перекладач як гарант забезпечення права на захист (ст. 268 КУпАП та міжнародні стандарти).

Термінологічні завдання: адвокат; експерт; законний представник; захисник; особа, яка притягається до адміністративної відповідальності; перекладач; потерпілий; право бути вислуханим; процесуальна дієздатність учасників; представник; учасники адміністративного провадження; свідок.

Методичні завдання (законспектувати у зошиті для підготовки до практичних занять):

1. Заповніть порівняльну таблицю прав та обов'язків ключових учасників:

Права та обов'язки	Особа, що притягається	Потерпілий	Свідок
Право знайомитися з матеріалами справи	+		
Обов'язок з'явитися за викликом			+
Право давати пояснення рідною мовою			
Право на відшкодування збитків			

2. Складіть графічну схему (алгоритм) дій посадової особи щодо забезпечення прав особи, яка притягається до адміністративної відповідальності, з моменту складання протоколу до винесення постанови.

Case Study (вирішення ситуативного завдання передбачає обґрунтування з позицій нормативного та правозастосовного підходів)

Кейс I.

Фабула справи: Під час розгляду справи про порушення правил дорожнього руху (ст. 122 КУпАП) громадянин іноземної держави М. заявив клопотання про залучення перекладача, оскільки він недостатньо володіє українською мовою. Посадова особа поліції відмовила у клопотанні, мотивуючи це тим, що «М. проживає в Україні вже 2 роки і зобов'язаний знати державну мову», а також тим, що в бюджеті не закладені кошти на оплату перекладача за таке незначне правопорушення.

Крім того, до залучення у справу не допустили адвоката М., оскільки він не надав ордер, а мав лише договір про надання правової допомоги.

Завдання до кейсу:

(1) Оцініть законність відмови у залученні перекладача з посиланням на ст. 268 КУпАП.

(2) Чи є правомірною вимога щодо обов'язкової наявності ордера для адвоката у справі про адмінправопорушення?

(3) Які наслідки порушення права на перекладача для подальшої сили прийнятої постанови?

Кейс II.

Фабула справи: Під час розгляду справи про адміністративне правопорушення суд розглянув справу за відсутності особи, яка притягається до адміністративної відповідальності, не повідомивши її належним чином про час і місце розгляду. Захисника до участі у справі не допустили.

Завдання до кейсу:

(1) Які права особи, яка притягається до адміністративної відповідальності, були порушені?

(2) Які норми КУпАП порушено?

(3) Які правові наслідки має розгляд справи з порушенням прав учасників провадження?

(4) Чи підлягає постанова скасуванню? Обґрунтуйте відповідь.

Кейс III.

Фабула справи: Під час розгляду справи за ст. 130 КУпАП (керування у стані сп'яніння) П. заявив клопотання про залучення адвоката та виклик свідка, який був присутній під час зупинки авто. Поліцейський відмовив у задоволенні клопотання, мотивуючи це тим, що «справа очевидна, є відеозапис, а адвокат лише затягуватиме час». Постанову було винесено на місці.

Питання до кейсу:

(1) Які права П., передбачені ст. 268 КУпАП, були порушені?

- (2) Які правові наслідки такого порушення для чинності постанови у справі?
- (3) Як би змінився статус свідка, якби він був офіційно вписаний у протокол?
- (4) Яку роль у цьому кейсі міг би відіграти захисник на стадії розгляду справи?

Вибірковий компонент : творче (науково-дослідне) завдання (оцінюється в 10 додаткових балів):

Підготуйте **коротке наукове есе (2-3 сторінки)** на одну з тем (тема на вибір) із зазначенням використаних джерел:

(1) Права особи, яка притягається до адміністративної відповідальності, як елемент справедливого провадження.

(2) Еволюція статусу адвоката в адміністративному провадженні: від «захисника» до «представника».

Нормативно-правові акти, фахова література:

1. Про адвокатуру та адвокатську діяльність : Закон України від 05.01.2017 р. № 5076-VI. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/5076-17>

2. Про безоплатну правничу допомогу : Закон України від 22.01.2014 р. № 3460-VI із змінами станом на 04.07.2025 р. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3460-17>

3. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним зверненням громадянина Солдатова Геннадія Івановича щодо офіційного тлумачення положень статті 59 Конституції України, статті 44 Кримінально-процесуального кодексу України, статей 268, 271 Кодексу України про адміністративні правопорушення (справа про право вільного вибору захисника). Справа № 1-17/2000 від 16 листопада 2000 року № 13-рп/2000. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v013p710-00#Text>

4. Абдулкадірова Е. Е. Участь захисника під час розгляду справ про адміністративні правопорушення патрульною поліцією. *Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ*. 2019. № 4 (113) 2019. № 4 (113). С.112-118. [https://lawscience.com.ua/web/uploads/pdf/SJNAIA_2019_24\(4\)_112-118.pdf](https://lawscience.com.ua/web/uploads/pdf/SJNAIA_2019_24(4)_112-118.pdf)

5. Довбиш В. Адміністративно-процесуальний статус особи, яка притягається до адміністративної відповідальності: окремі шляхи вдосконалення. *Підприємництво, господарство і право*. 2017. Вип. 6. С.118-121. URL: <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2017/6/27.pdf>

6. Остапенко О.І., Баїк О.І. Про деякі питання класифікації учасників провадження у справах про адміністративні правопорушення. *Електронне наукове видання «Аналітично-порівняльне правознавство*. 2023. Вип. 6. С.487-490. URL: <https://app-journal.in.ua/wp-content/uploads/2023/12/86.pdf>

7. Янюк Н. В. Участь експерта у провадженні в справах про адміністративні правопорушення: прогалини у правовому регулюванні. Судово-експертна діяльність: збереження наукового та кадрового потенціалу в умовах воєнного стану : збірник IV Всеукраїнського форуму судових експертів (м. Львів, 7 червня 2024 р.). Одеса : Видво «Юридика». 2024. С. 416– 419. URL: // <http://ndekc.lviv.ua/pdf/law.pdf>

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 6

Тема: Розгляд справи про адміністративне правопорушення та прийняття рішення (4 год.)

Частина 1. Від протоколу до постанови: через призму доказування (2 год.)

Ключові напрямки опрацювання теми

При вивченні теми студент(к)ам рекомендується звернути особливу увагу на такі аспекти:

(1) **теорію доказування:** поняття адміністративно-процесуального доказування, його етапи (збирання, перевірка, оцінка). Предмет доказування;

(2) **джерела та види доказів:** класифікація (речові докази, документи, свідчення);

(3) **електронні докази:** особливості збирання (боді-камери, стаціонарні системи відеонагляду), їх копіювання та посвідчення;

(4) **процесуальні фільтри:** критерії належності та допустимості доказів. Наслідки порушення процедури отримання доказу (недійсність доказової бази);

(5) **суб'єкти доказування:** повноваження та обмеження посадових осіб при зборі доказів; роль експерта та спеціаліста: відмінності, порядок призначення експертизи; свідки: права, обов'язки та процедура залучення свідків «на місці».

Здобувачі/здобувачки освіти при підготовці до теми повинні:

- **зрозуміти філософію доказування:** Ви повинні виходити з презумпції невинуватості. Будь-який сумнів тлумачиться на користь особи, тому задача – зібрати таку базу, де сумнівів не залишиться;

- **використовувати системний підхід:** доказування – це не лише збір паперів та об'єктів матеріального світу, це процес, який починається з моменту виявлення правопорушення і закінчується прийняттям постанови.

Питання для обговорення:

1. Поняття та місце доказування на стадії розгляду справи: чому розгляд справи неможливий без оцінки доказів?

2. Джерела доказів: розширена класифікація (речові, свідчення, електронні...).

3. Електронні докази: специфіка роботи з нагрудними камерами (Bodycam). Чи є відеозапис без ЕЦП належним доказом?

4. Роль експертизи: коли правоохоронець «не знає достатньо» і потребує допомоги експерта (ст. 273 КУпАП).

5. Свідки: відмінність між свідком та «випадковим перехожим». Процесуальні гарантії та відповідальність свідка.

6. Якість доказової бази:

6.1. Належність та допустимість. Критерії оцінки та наслідки використання доказів, отриманих з порушенням закону.

6.2. Межі повноважень посадових осіб. Аналіз типових помилок при складанні протоколів та актів огляду.

Термінологічні завдання: *внутрішнє переконання; джерело доказу; доказ; допустимість доказів; експертний висновок; електронні докази; належність доказів; оцінка доказів; свідки.*

Методичні завдання (законспектувати у зошиті для підготовки до практичних занять):

Заповніть порівняльну таблицю «Джерела доказів».

Вид доказу	Переваги (сила доказу)	Ризики (чому можуть відхилити)
Пояснення правопорушника	Наприклад, пряме визнання вини	Можливість відмови від показів у суді
Електронний відеозапис		
Покази свідків		
Висновок експерта		
ВАШІ ВАРІАНТИ		

Case Study (вирішення ситуативного завдання передбачає обґрунтування з позицій нормативного та правозастосовного підходів)

Кейс I.

Фабула справи: Посадова особа винесла постанову, посилаючись виключно на протокол про адміністративне правопорушення, без дослідження пояснень особи, свідків та без аналізу відеофіксації.

Питання до кейсу:

- (1) Які докази були використані неналежно?
- (2) Чи достатній лише протокол для доведення вини?
- (3) Які норми КУпАП порушено?
- (4) Які підстави для скасування постанови?

Кейс II.

Фабула справи: Інспектор патрульної поліції зупинив автомобіль за порушення правил обгону (ст. 122 КУпАП). Під час складання постанови інспектор:

- використав відео з власного приватного телефону, бо службовий нагрудний пристрій розрядився;

- залучив як свідка свого напарника (іншого патрульного);

- відмовив водію у залученні адвоката, мотивуючи це тим, що «справа проста і розглядається на місці».

Завдання до кейсу:

(1) Оцініть кожен із трьох пунктів з точки зору **допустимості** доказів.

(2) Чи буде така постанова скасована судом? Обґрунтуйте відповідь, посилаючись на ст. 251 КУпАП та рішення КСУ від 26.05.2015 № 5-рп/2015.

(3) Як мав діяти інспектор, щоб доказова база була бездоганною?

 Вибірковий компонент : творче (науково-дослідне) завдання (оцінюється в 10 додаткових балів):

Підготуйте **коротке наукове есе (2-3 сторінки)** на одну з тем (тема на вибір) із зазначенням використаних джерел:

(1) Типові помилки доказування в практиці органів поліції.

(2) Проблема використання відеозапису з приватного відеореєстратора як єдиного доказу вини особи у ДТП.

(3) Автофіксація: баланс між оперативністю та правом особи на захист.

Нормативно-правові акти, фахова література:

1. Рішення Конституційного Суду України у справі за у справі за конституційним поданням Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини щодо офіційного тлумачення положення частини першої статті 276 Кодексу України про адміністративні правопорушення (справа №1-11/2) від 26.05.2015 р. №5-рп/2015. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v005p710-15#Text>

2. Єсімов С.С. Електронні документи як докази у справах про адміністративні правопорушення. URL: <https://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-paper/2017/aug/5801/vnulpurn201684512.pdf>

3. Казачук І. В. Докази і доказування у адміністративно-деліктному процесі: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. К., 2015. 204 с.

4. Константи́й О. Правове регулювання притягнення до адміністративної відповідальності за правопорушення у сфері безпеки дорожнього руху, зафіксовані в автоматичному режимі або в режимі фотозйомки (відеозапису). *Підприємництво, господарство і право*. 2020. №11. С.120-125. URL: <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2020/11/21.pdf>

5. Колпаков В.К. Стандарти сфери доказування у справах про адміністративні правопорушення. URL:

<http://www.baltijapublishing.lv/omp/index.php/bp/catalog/download/576/15504/32745-1?inline=1>

6. Резніченко В.О. Дослідження поняття «докази» в справах про адміністративні правопорушення, підвідомчих органам національної поліції. *Наукові записки. Серія: Право.* Випуск 5. 2018. С.72-76. URL: https://cusu.edu.ua/images/nauk_zapiski/pravo/5_2018/72-76.pdf

7. Рекуненко Т. Доказування в процесі розгляду справ про адміністративне правопорушення. *Підприємництво, господарство і право.* 2019. №3. С.169-173. URL: <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2019/3/32.pdf>

Частина 2. Особливості розгляду справи про адміністративне правопорушення (2 год.)

Ключові напрямки опрацювання теми

При вивченні теми здобувач(к)ам освіти необхідно:

(1) **опрацювати нормативну базу:** не обмежуйтесь лише КУпАП. Обов'язково проаналізуйте Закон України «Про адміністративну процедуру»;

(2) **скласти «дорожню карту» розгляду справи:** від підготовчих дій до моменту вручення постанови.

Основними тезами цієї стадії розгляду справи про адміністративне правопорушення є наступні:

- кожне рішення у справі про адмінправопорушення – це **втручання в права особи**;
- якість розгляду справи = гарантія законності;
- формальний підхід → скасування постанови → дисциплінарні наслідки.

Звернуть увагу на типові труднощі при вивченні теми та шляхи їх подолання:

Труднощі	Рекомендації
Плутанина між різними видами постанов	Складіть порівняльну таблицю видів постанов
Незрозумілість строків розгляду справ	Створіть часову шкалу з відображенням усіх строків
Складність запам'ятовування обов'язкових реквізитів постанови	Використовуйте мнемотехніки, складіть контрольний список
Невміння застосовувати норми на практиці	Регулярно вправляйтесь у складанні постанов на різних прикладах

Питання для обговорення:

1. Підготовчий етап: дії посадової особи (органу) при підготовці до розгляду справи (ст. 278 КУпАП) та їх значення.

2. Місце та строки розгляду справи: загальні правила та винятки. Проблема дотримання строків у контексті забезпечення права особи на захист.

3. Особливості розгляду справи про адміністративне правопорушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху.

4. Обставини, що підлягають з'ясуванню при розгляді справи про адміністративне правопорушення (склад правопорушення, пом'якшуючі/обтяжуючі обставини).

5. Протокол засідання колегіального органу по справі про адміністративне правопорушення.

6. Постанова у справі: види постанов, вимоги до змісту та порядку їх винесення. Відмінність між постановою про накладення стягнення та постановою про закриття справи.

Термінологічні завдання: *адміністративна постанова; відкладення розгляду справи; закриття справи; зупинення провадження у справі; мотивованість адміністративного рішення; мотивувальна частина постанови; обставини, що підлягають з'ясуванню; обтяжувальні обставини; підготовка справи до розгляду; пом'якшувальні обставини; постанова у справі про адміністративне правопорушення; резолютивна частина постанови; розгляд справи про адміністративне правопорушення.*

Методичні завдання (законспектувати у зошиті для підготовки до практичних занять):

Визначте спільні ознаки та відмінності між наступними парами понять:

Поняття А	Поняття Б	Спільне Відмінності
Відкладення розгляду справи	Зупинення провадження у справі	
Постанова про накладення стягнення	Постанова про закриття справи	
Захисник	Представник	
Особа, яка притягається до відповідальності	Потерпілий	
Строк давності притягнення до відповідальності	Строк розгляду справи	
Пом'якшувальні обставини	Обставини, що виключають провадження	

Case Study (вирішення ситуативного завдання передбачає обґрунтування з позицій нормативного та правозастосовного підходів)

Кейс І.

Фабула справи: Суддя розглянув справу про адміністративне правопорушення за відсутності особи, яка притягається до адміністративної відповідальності, не з'ясувавши причин її неявки та не дослідивши письмові докази, долучені до матеріалів

справи. Постанова містить лише формальне посилання на норму КУпАП без мотивування.

Питання/завдання до кейсу:

- (1) Які норми КУпАП були порушені?
- (2) Які обставини обов'язково повинні були бути з'ясовані суддею?
- (3) Чи є постанова законною та обґрунтованою?
- (4) Які правові наслідки таких порушень?

Кейс II.

Фабула справи: Інспектор патрульної поліції зупинив автомобіль С. за проїзд на заборонний сигнал світлофора (ч. 2 ст. 122 КУпАП). Під час розгляду справи на місці зупинки С. заявив клопотання про відкладення розгляду справи на 3 дні, оскільки він бажає скористатися послугами адвоката, з яким у нього укладено договір, але той зараз на іншому судовому засіданні.

Інспектор відмовив у задоволенні клопотання, аргументуючи це тим, що «справа є простою, вина очевидна на відеозаписі, а затримка призведе до порушення строків розгляду». Інспектор виніс постанову про накладення штрафу.

Завдання/питання до кейсу:

- (1) Оцініть дії інспектора з точки зору дотримання процедури розгляду справи.
- (2) Які норми КУпАП були порушені (або дотримані)?
- (3) Яке рішення має прийняти суд у разі оскарження цієї постанови?
- (4) Складіть проект резолютивної частини судового рішення за цим кейсом

Кейс III.

Фабула справи. 5 грудня 2024 року інспектор з контролю за благоустроєм склав протокол про адміністративне правопорушення щодо директора ТОВ «Будсервіс» К. за самовільне зайняття земельної ділянки (ст. 53 КУпАП).

Хронологія подій:

5 грудня 2024 – складено протокол

10 грудня 2024 – протокол надійшов до адміністративної комісії

15 грудня 2024 – призначено розгляд на 20 грудня

20 грудня 2024 – К. не з'явився, подав заяву про хворобу (лікарняний на 10 днів)

25 грудня 2024 – розгляд відкладено на 10 січня 2025

10 січня 2025 – К. знову не з'явився, надіслав телеграму про відрядження

15 січня 2025 – розгляд відкладено на 25 січня 2025

Аргументація захисника: Відповідно до ст. 38 КУпАП постанова про накладення адміністративного стягнення не може бути винесена пізніше двох місяців з дня вчинення правопорушення. Правопорушення вчинено 5 грудня 2024 року, відповідно строк давності закінчується 5 лютого 2025 року. Але ст. 277 КУпАП

встановлює, що справа має бути розглянута протягом 15 днів з дня отримання протоколу. Протокол отримано 10 грудня, отже справа мала бути розглянута до 25 грудня 2024 року. Строк пропущено, тому справа підлягає закриттю.

Позиція представника адміністративної комісії: Відкладення розгляду було обґрунтованим - особа не з'являлася з поважних причин. Строк давності не закінчився. Справа підлягає розгляду.

Питання/завдання до кейсу:

- (1) Який строк давності встановлений ст. 38 КУпАП для даної категорії справ?
- (2) Чи є підстави для відкладення розгляду справи за обставин, що склалися?
- (3) Чи зупиняється перебіг строку розгляду справи при її відкладенні? Чи зупиняється перебіг строку давності при відкладенні розгляду?
- (4) Які правові наслідки пропуску строку розгляду справи? Які правові наслідки пропуску строку давності?
- (5) Чи є у захисника підстави для клопотання про закриття справи? Прийміть обґрунтоване рішення щодо клопотання захисника.
- (6) Складіть відповідну постанову.

 Вибірковий компонент : творче (науково-дослідне) завдання (оцінюється в 10 додаткових балів):

Підготуйте **коротке наукове есе (2-3 сторінки)** на одну з тем (тема на вибір) із зазначенням використаних джерел:

- (1) Процедура розгляду справ про адміністративні правопорушення: досвід України та країн Європейського Союзу.
- (2) Типові процесуальні порушення при розгляді справ про адміністративні правопорушення: аналіз практики та шляхи усунення.
- (3) Цифровізація розгляду справ: відеоконференцз'язок та електронні докази у провадженні за КУпАП – виклик чи необхідність?

Фахова література:

1. Козюренко Р.С. Діяльність судів загальної юрисдикції щодо розгляду справ про адміністративні правопорушення: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07; Інститут права імені князя Володимира Великого Міжрегіональної Академії управління персоналом. Київ, 2017.184 с. URL: <https://lpnu.ua/sites/default/files/2020/dissertation/1709/dysertaciynedoslidzhennyanazdobuttyanaukovogostupenyakandydatayurydychnyhnaukkozyurenkarostyslavaste.pdf>

2. Пайда Ю. Деякі аспекти правового регулювання провадження у справах про адміністративні правопорушення. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2020. № 1. С. 209–220. URL: <http://www.nvppp.in.ua/vip/2020/1/39.pdf>

3. Панасюк О.В. Актуальні аспекти відкриття провадження в справі про адміністративне правопорушення. *Юридична наука*. 2019. № 2. С. 199-206. URL:

<https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/e66c0b2d-d3b7-4f4a-974d-63c277cdf7e/content>

4. Панасюк О.В. Деякі питання розгляду справи про адміністративне правопорушення. *Підприємництво, господарство і право*. 2020. № 11. С. 77-84.

5. Панасюк О.В. Окремі аспекти провадження в справах про адміністративні проступки. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2017. Вип. 2. Т. 2. С. 196-200. URL: <http://www.nvppp.in.ua/vip/2017/2-2/41.pdf>

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 7

Тема: *Оскарження постанови по справі про адміністративне правопорушення*
(2 год.)

Ключові напрямки опрацювання теми

Для опанування теми студент(к)и повинні не просто «прочитати» статтю закону, а зрозуміти логіку захисту прав людини.

(1) **законодавча база:** детально вивчіть Главу 24 КУпАП (ст. 287–297). Зверніть увагу на розмежування адміністративного порядку оскарження (у вищестоящий орган) та судового (до районного суду);

(2) **процесуальні строки:** запам'ятайте «магічне число» - **10 днів**. Це фундамент. Ви маєте чітко розуміти, як обчислюється цей строк і в яких випадках він може бути поновлений;

(3) типові помилки посадових осіб при винесенні постанов.

Питання для обговорення:

1. Право на оскарження: хто, крім правопорушника, має право подати скаргу? (аналіз статусу потерпілого).

2. Альтернативність оскарження: куди подавати скаргу? Вибір між вищою посадовою особою та судом: переваги та ризики обох шляхів.

3. Порядок подання: чому скарга подається через орган, який виніс постанову (ст. 288 КУпАП)?

4. Зупинення виконання: чи потрібно платити штраф, якщо ви подали скаргу? Аналіз ст. 291 КУпАП.

5. Результати розгляду: які рішення може прийняти орган при розгляді скарги? У яких випадках справу закривають, а в яких – направляють на новий розгляд?

6. Перегляд постанови по справі про адміністративне правопорушення у разі встановлення міжнародною судовою установою, юрисдикція якої визнана Україною, порушення Україною міжнародних зобов'язань при вирішенні справи судом.

Термінологічні завдання: закриття провадження у справі; зміна постанови; оскарження постанови; поновлення строку; скарга у справі про адміністративне правопорушення; скасування постанови; строк оскарження; суб'єкт оскарження.

Методичні завдання (законспектувати у зошиті для підготовки до практичних занять):

1. Порівняйте два шляхи оскарження постанови:

Критерій порівняння	Оскарження до вищестоячого органу	Оскарження до суду
Правова основа		
Суб'єкт оскарження		
Орган, що розглядає скаргу		
Строк подання скарги		
Строк розгляду		
Витрати (збір)		
Зупинення виконання постанови		
Форма розгляду		
Можливі рішення		
Оскарження прийнятого рішення		
Переваги		
Недоліки		

2. **Знайдіть** в Єдиному державному реєстрі судових рішень (reyestr.court.gov.ua) та проаналізуйте **3 судові рішення** з питань оскарження постанов у справах про адміністративні правопорушення.

Форма подання: таблиця

№ Реквізити рішення Суть справи Позиція суду Правові висновки Практичне значення

- 1
- 2
- 3

Case Study (вирішення ситуативного завдання передбачає обґрунтування з позицій нормативного та правозастосовного підходів)

Кейс I. Пропуск строку оскарження

Фабула справи: О. 15 березня 2025 року була притягнута до адміністративної відповідальності постановою інспектора патрульної поліції за порушення правил дорожнього руху (ст. 122 КУпАП) у вигляді штрафу у розмірі 510 грн. Копію постанови П. отримала особисто в день її винесення.

О. вважає постанову незаконною. Через хворобу (перебувала на стаціонарному лікуванні з 18 березня по 5 квітня 2025 року, що підтверджується медичною довідкою) вона не змігла вчасно подати скаргу.

Питання/завдання до кейсу:

- (1) Визначте, чи пропустила О. строк на оскарження постанови.
- (2) Обґрунтуйте, чи є підстави для поновлення строку оскарження
- (3) Визначте, до якого органу/суду слід звертатися.
- (4) Які документи необхідно подати разом зі скаргою?
- (5) Чи обов'язково подавати клопотання про поновлення строку чи суд може вирішити це питання з власної ініціативи?
- (6) Які обставини визнаються поважними для поновлення строку?

Кейс II. Скарга потерпілого

Фабула справи: С. звернувся до поліції із заявою про те, що його сусід М. систематично порушує тишу в нічний час, влаштовуючи гучні вечірки (ст. 182 КУпАП).

За результатами розгляду справи 10 січня 2025 року дільничний офіцер поліції виніс постанову про закриття справи у зв'язку з відсутністю складу адміністративного правопорушення.

С. вважає таку постанову незаконною, оскільки він надав свідчення трьох сусідів, які підтвердили факти порушення тиші. Крім того, він вважає, що дільничний необ'єктивно поставився до розгляду справи.

Питання/завдання до кейсу:

- (1) Чи має С. право оскаржити постанову про закриття справи?
- (2) Визначте правовий статус С. у справі про адміністративне правопорушення.
- (3) В який спосіб та у які строки можна оскаржити постанову?
- (4) Які вимоги може містити скарга С.? Складіть проєкт скарги від імені С.
- (5) Які рішення може прийняти орган/суд за скаргою потерпілого?

Кейс III. Помилка інспектора

Фабула справи: Г. отримав постанову про перевищення швидкості, зафіксовану в автоматичному режимі. Постанову надіслали рекомендованим листом, але Г. був у відрядженні й отримав її фактично через 15 днів після винесення. Він

звернувся до суду на 17-й день після дати винесення постанови.

Питання/завдання до кейсу:

- (1) Чи пропущено строк оскарження? З якого моменту починається відлік (з дати винесення чи дати отримання)?
- (2) Підготуйте проєкт клопотання про поновлення строку на оскарження.
- (3) Визначте, які аргументи має навести Г., щоб суд прийняв скаргу до розгляду.

Кейс IV. Конкуренція способів оскарження

Фабула справи: 20 січня 2025 року начальник відділу поліції виніс постанову про притягнення громадянки К. до адміністративної відповідальності за дрібне хуліганство (ст. 173 КУпАП) у вигляді адміністративного арешту строком на 5 діб.

К. вважає постанову незаконною і бажає її оскаржити. Їй відомо, що можна оскаржити постанову як в адміністративному порядку (до начальника ГУНП області), так і в судовому (до суду).

Питання/завдання до кейсу:

- (1) Який спосіб оскарження Ви порекомендуєте у даній ситуації і чому?
- (2) Чи може К. подати скаргу одночасно в обох порядках?
- (3) Чи зупиняється виконання постанови про адміністративний арешт у разі подання скарги?
- (4) В який строк має бути розглянута скарга, враховуючи вид стягнення?

 Вибірковий компонент : творче (науково-дослідне) завдання (оцінюється в 10 додаткових балів):

Підготуйте **коротке наукове есе (2-3 сторінки)** на одну з тем (тема на вибір) із зазначенням використаних джерел:

- (1) Оскарження постанов у справах про адміністративні правопорушення: український досвід та практика країн ЄС.
- (2) Проблемні питання оскарження постанов у справах про адміністративні правопорушення у практиці адміністративних судів.

Фахова література:

1. Вербіцька М. В. Деякі аспекти оскарження постанови про притягнення до адміністративної відповідальності.

URL: <https://dspace.onua.edu.ua/server/api/core/bitstreams/90101db9-2ae6-43d5-9f7c-41b29b5b704c/content>

2. Музичук О. М., Василенко М.Є. Поняття та особливості оскарження постанови по справі про адміністративне правопорушення. *Наше право*. 2022. № 1. С. 214-218.

URL: <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/a1e08f3c-bcc1-4c7f-b4d9-3d530d4caa0c/content?trackerId=7f7cdf05c5c8802e>

3. Русанова В. Б. Право на оскарження в суді постанови у справі про адміністративне правопорушення (сутність, гарантії та порядок реалізації) : монографія ; за заг. ред. Н. Б.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 8

Тема: *Особливості виконання постанов у справах про адміністративні правопорушення (2 год.)*

Ключові напрямки опрацювання теми

Виконання постанов є завершальною стадією провадження у справах про адміністративні правопорушення, яка забезпечує практичну реалізацію адміністративної відповідальності. Ефективність системи залежить не тільки від якості розгляду справ, але й від неухильного виконання винесених постанов.

Для майбутніх працівників правоохоронних органів знання порядку виконання постанов є критично важливим, оскільки: 1) більшість адміністративних стягнень виконується органами Національної поліції; 2) невиконання або неналежне виконання постанов підриває авторитет влади; 3) порушення процедури виконання може призвести до скасування постанови; 4) працівники поліції несуть відповідальність за дотримання прав громадян при виконанні стягнень.

Типові труднощі при вивченні теми та шляхи їх подолання

Труднощі	Рекомендації
Велика кількість різних порядків виконання	Систематизуйте матеріал за видами стягнень, створіть окремі алгоритми для кожного
Плутанина у строках виконання	Складіть зведену таблицю всіх строків з прив'язкою до конкретних статей
Складність розуміння взаємодії різних органів	Створіть схему взаємодії з відображенням документообігу
Незрозумілість окремих процедур (наприклад, виконання конфіскації)	Опрацюйте покроково кожен процедуру, знайдіть практичні приклади
Невміння застосовувати норми на практиці	Більше практикуйтеся на ситуаційних завданнях, складайте документи

Питання для обговорення:

1. Загальні правила виконання: обов'язковість постанови, строки пред'явлення до виконання (ст. 303 КУпАП). Чому «прострочена» постанова не підлягає виконанню?
2. Механізм виконання штрафу: порядок добровільної сплати та наслідки її відсутності.
3. Виконання специфічних стягнень:
 - позбавлення спеціального права;
 - адміністративний арешт: де, як і за чий кошт?

- громадські та суспільно корисні роботи: роль органів пробації.
4. Припинення та закінчення виконавчого провадження. Підстави для звільнення особи від виконання стягнення.

Термінологічні завдання: адміністративний арешт; виконавчий лист; виконання постанови; звернення постанови до виконання; виправні роботи; відстрочка виконання постанови; громадські роботи; добровільне виконання штрафу; дострокове зняття адміністративного стягнення; зупинення строку давності виконання; контроль за виконанням постанови; конфіскація; місце відбування адміністративного арешту; набрання постановою законної сили; оплатне вилучення; орган виконання постанови; переривання строку давності виконання; погашення адміністративного стягнення; позбавлення спеціального права; примусове виконання штрафу; реалізація конфіскованого майна; розстрочка виконання постанови; строк давності виконання постанови; строк звернення постанови до виконання.

Методичні завдання (законспектувати у зошиті для підготовки до практичних занять):

1. **Заповніть** таблицю, вказавши органи, відповідальні за реалізацію кожного виду покарання:

Вид стягнення	Орган, що забезпечує виконання	Документ, що підтверджує виконання
Штраф (добровільно)		
Штраф (примусово)		
Адміністративний арешт		
Позбавлення права керування		

2. **Визначте** спільні ознаки та відмінності між наступними парами понять:

Поняття А	Поняття Б	Спільне	Відмінності
Звернення постанови до виконання	Набрання постановою законної сили		
Добровільне виконання штрафу	Примусове виконання штрафу		
Конфіскація	Оплатне вилучення		
Відстрочка виконання	Розстрочка виконання		
Громадські роботи	Виправні роботи		

Поняття А	Поняття Б	Спільне Відмінності
Строк звернення до виконання	Строк давності виконання	
Зупинення строку давності	Переривання строку давності	
Дострокове зняття стягнення	Погашення стягнення	

Case Study (вирішення ситуативного завдання передбачає обґрунтування з позицій нормативного та правозастосовного підходів)

Кейс I. Забудькуватий водій

Фабула справи: С. 01.02.2025 р. отримав постанову про накладення штрафу у розмірі 850 грн за порушення правил проїзду перехресть. Він вирішив оскаржити її в суді, але суд відмовив у задоволенні позову, і рішення набрало законної сили 01.03.2025 р. С. так і не сплатив штраф, вважаючи, що «поліція забуде». 15.04.2025 р. він дізнався, що його банківські картки заблоковані.

Питання/завдання до кейсу:

- (1) Яку суму доведеться сплатити С. у порядку примусового стягнення (враховуючи ст. 308 КУпАП та виконавчий збір)?
- (2) Впродовж якого строку після набрання постановою законної сили вона мала бути надіслана для примусового виконання?
- (3) Чи законним є блокування банківських карток у цьому випадку? Який алгоритм дій С. для розблокування?

Кейс II. Позбавлення права керування транспортними засобами

Фабула справи: 25 січня 2025 року суддя районного суду розглянув справу про адміністративне правопорушення щодо громадянина М., який керував транспортним засобом у стані алкогольного сп'яніння (ст. 130 КУпАП).

Постановою суду М. визнано винним та накладено адміністративне стягнення у вигляді штрафу у розмірі 10 200 грн та позбавлення права керування транспортними засобами строком на 1 рік. М. у судовому засіданні був присутній. Постанову отримав особисто 25 січня 2025 року. Скаргу не подавав.

Додаткові дані: М. має посвідчення водія категорій В, С; працює водієм вантажного автомобіля; сім'я: дружина та двоє дітей шкільного віку; автомобіль (власний легковий) використовує для поїздок на роботу.

Питання/завдання до кейсу:

- (1) *Про набрання чинності та звернення до виконання:* з якого моменту постанова суду набрала законної сили? В який строк постанова має бути звернута до виконання? Які органи виконують постанову про позбавлення права керування?
- (2) *Про виконання позбавлення права керування:* які дії повинен вчинити М. після винесення постанови? У який строк він зобов'язаний здати посвідчення водія?

Куди саме він має здати посвідчення? Що станеться, якщо він не здасть посвідчення у встановлений строк?

(3) *Про особливості виконання:* чи впливає позбавлення права керування на можливість М. працювати водієм? Чи може М. просити відстрочку виконання цього стягнення? З якого моменту обчислюється строк позбавлення права (1 рік)? Коли М. зможе отримати посвідчення назад?

Кейс III. Конфіскація предмета

Фабула справи: 10 січня 2025 року інспектор рибоохорони склав протокол про адміністративне правопорушення щодо П., який здійснював незаконний вилов риби із застосуванням сітки (ст. 85 КУпАП).

Під час складання протоколу у П. було вилучено: рибальська сітка довжиною 50 метрів (кустарного виробництва); виловлена риба (3 кг коропа).

20 січня 2025 року суддя районного суду виніс постанову: визнати П. винним у вчиненні правопорушення за ст. 85 КУпАП та накладити адміністративне стягнення: штраф 1 700 грн, конфіскувати знаряддя вилову. П. на розгляді був присутній, постанову отримав, скаргу не подавав.

Вилучене майно: сітка зберігається на складі рибоохорони; риба була передана до соціального закладу (дитячий будинок) 11 січня 2025 року.

Питання/завдання до кейсу:

(1) *Правові основи:* що таке конфіскація як вид адміністративного стягнення? Чим конфіскація відрізняється від оплатного вилучення? Які предмети підлягають конфіскації за ст. 85 КУпАП? Чи правомірне вилучення майна до винесення постанови?

(2) *Про виконання:* хто виконує постанову про конфіскацію у даному випадку? Які дії повинен вчинити орган виконання щодо конфіскованої сітки? Який порядок оцінки конфіскованого майна? Який порядок реалізації конфіскованого майна? Куди зараховуються кошти від реалізації? Які документи складаються при виконанні конфіскації?

(3) *Проблемні питання:* чи правомірна передача риби до дитячого будинку до винесення постанови? Чи є це конфіскацією? Що робити, якщо конфісковане майно (сітка) не має ринкової вартості і ніхто не хоче його купувати? Якщо сітка під час зберігання була пошкоджена/знищена, хто несе відповідальність? П. стверджує, що сітка йому не належить, він її знайшов. Чи впливає це на виконання конфіскації? Чи може П. після сплати штрафу викупити сітку назад?

 Вибірковий компонент : творче (науково-дослідне) завдання (оцінюється в 10 додаткових балів):

Підготуйте **коротке наукове есе (2-3 сторінки)** на одну з тем (тема на вибір) із зазначенням використаних джерел:

(1) Цифровізація виконання: вплив застосунку «Дія» на відсоток добровільної сплати штрафів (**завдання:** дослідіть статистичні дані або публікації МВС за останні роки. Чи справді автоматичне сповіщення та можливість сплати в один клік зменшили навантаження на Державну виконавчу службу?)

(2) Проблеми виконання постанов про накладення адміністративних штрафів: статистичний аналіз та шляхи підвищення ефективності.

Нормативно-правові акти, фахова література:

1. Про виконавче провадження: Закон України від 02.06.2016 р. із змінами станом на 26.12.2025 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1404-19#Text>

2. Про затвердження Інструкції з оформлення матеріалів про адміністративні правопорушення посадовими особами уповноважених органів з питань пробації: наказ Міністерства юстиції України №2702/5 від 17.08.2018 р. із змінами станом на 06.02.2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0951-18#Text>

3. Про затвердження Порядку виконання адміністративних стягнень у вигляді громадських робіт, виправних робіт та суспільно корисних робіт: наказ Міністерства юстиції України №474/5 від 19.03.2013 р. зі змінами станом на 22.06.2023 р. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/re22989?an=9>

4. Про затвердження Порядку тримання засуджених, узятих під варту, заарештованих та затриманих військовослужбовців: наказ Міністерства оборони України №394 від 03.11.2020 р. із змінами станом на 01.04.2025 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0038-21#Text>

5. Лівар Ю.О. Процесуальні засади виконання постанов про накладення адміністративного стягнення у вигляді адміністративного арешту. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Юриспруденція*. 2015. №13. Том 1. С.98-101. URL: https://www.vestnik-pravo.mgu.od.ua/archive/juspradenc13/part_1/27.pdf

6. Рекутенко Т. Виконавче провадження в справах про адміністративні правопорушення. *Підприємництво, господарство і право*. 2019. № 5. URL: <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2019/5/32.pdf>

7. Яковець І.С., Лук'єнченко Є.О. Суспільно корисні роботи в системі адміністративних стягнень. *Юридичний наукових електронний журнал*. 2018. №4. С.115-117. URL: http://lsej.org.ua/4_2018/32.pdf